

Strengthening Engagement in Public Health Research

STEPS

Αναφορά του Εθνικού Εργαστηρίου στην Κύπρο

19 Μαρτίου

**Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και
της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο**

Κωνσταντίνος Ν. Φελλάς, Χριστίνα Λοΐζου

Research Unit in Behaviour and Social Issues

STEPS
Αναφορά του Εθνικού Εργαστηρίου Κύπρου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
1. Σύντομη περιγραφή του εργαστηρίου	3
2. Αναφορά σε τέσσερα θέματα	5
2.1. Το σύστημα έρευνας στον τομέα της Δημόσιας Υγείας στην Κύπρο	
2.2. Ο ρόλος των διαφόρων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στη συμβολή στην έρευνα στον τομέα της δημόσιας υγείας	9
2.3. Εθνικό Εργαστήριο: «Η Νόσος του Αλτσχάιμερ, η Τρίτη Ηλικία και η Οικογένεια: Η περίπτωση της Κύπρου»	13
2.4. Ευρωπαϊκή Διάσταση	17
3. Περίληψη των γενικών συζητήσεων	21
4. Συμπεράσματα / Εισηγήσεις	23
4.1 Συμπεράσματα	23
4.2 Εισηγήσεις	24
5. Παραρτήματα	
5.1. Πρόγραμμα Εργαστηρίου	26
5.2. Κατάλογος Συμμετασχόντων	28
5.3. Οργανωτική Επιτροπή	29
5.4. Περίληψη της Αξιολόγησης	30

1. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Εισαγωγή

Το Εργαστήρι διοργανώθηκε από το Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών RUBSI την Παρασκευή 19 Μαρτίου 2010, στα Γραφεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στη Λευκωσία, οι οποίοι έλαβαν και το ρόλο του Συν-διοργανωτή. Το θέμα που επιλέχθηκε για συζήτηση σαν σηματικό θέμα για τον τόπο το οποίο δεν έχει ερευνηθεί διεξοδικά μέχρι στιγμής ήταν «Η Νόσος του Αλτσχάιμερ, Η Τρίτη Ηλικία και η Οικογένεια: Η περίπτωση της Κύπρου». Συνεπώς προσκλήθηκαν από την Κοινωνία των Πολιτών οργανώσεις που εμπλέκονται τόσο στο θέμα της τρίτης ηλικίας, όσο και στη στήριξη ατόμων με τη νόσο του Αλτσχάιμερ, τα σημεία αναφοράς στην έρευνα στη δημόσια υγεία στην Κύπρο και κυβερνητικές υπηρεσίες που εμπλέκονται τόσο στην έρευνα όσο και στο θέμα της νόσου του Αλτσχάιμερ.

Το εργαστήρι επιχείρησε να καλύψει τους στόχους που τέθηκαν στην συνάντηση των εταίρων που έγινε στο Lodz της Πολωνίας τον Νοέμβριο του 2009 και να ακολουθήσει τα 4 ειδικά θέματα που απαιτούνται από το STEPS. Παρόλο που η συμμετοχή ήταν σχετικά μικρή, τα άτομα που συμμετείχαν είχαν μια πολύ παραγωγική συζήτηση, τόσο όσον αφορά την προώθηση της έρευνας στον τομέα της δημόσιας υγείας, όσο και για το εξειδικευμένο θέμα δημόσιας υγείας που επιλέχθηκε για συζήτηση. Ένα από τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίστηκαν, τόσο όσον αφορά την προετοιμασία της αναφοράς του STEPS όσο και για την παρουσίαση της έρευνας που γίνεται στην Κύπρο στη δημόσια υγεία, είναι ότι δεν υπήρξε καμιά αναφορά για τη Κύπρο στο πρόγραμμα SPHERES το οποίο προηγήθηκε, διότι το σχετικό ερωτηματολόγιο δεν συμπληρώθηκε ποτέ. Το RUBSI προσπαθεί, μέσα στα πλαίσια του STEPS να συλλέξει όσον το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες και δεδομένα είναι δυνατόν να συλλεγούν.

Τίτλος του Εργαστηρίου

«Η Νόσος του Αλτσχάιμερ, η τρίτη ηλικία και η οικογένεια: Η περίπτωση της Κύπρου»

The aim of the workshop

1. Να πληροφορήσει τις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών, τους ερευνητές και τα αρμόδια κυβερνητικά τμήματα για το
2. Να προωθήσει την ιδέα της έρευνας στη Δημόσια Υγεία με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας της υγείας και των υπηρεσιών υγείας
3. Να εμπλέξουν τις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών στην έρευνα για τη Δημόσια Υγεία, έτσι που να εξυπηρετούνται οι στόχοι της Δράσης *Επιστήμη στην Κοινωνία*

4. Να οριστεί ένα θέμα δημόσιας υγείας που να έχει σημασία σε εθνικό επίπεδο και που να καταδεικνύει την αναγκαιότητα διερεύνησης του θέματος αυτού.

Ημερομηνία και χώρος

Παρασκευή, 19 Μαρτίου, Ωρα: 09.30 – 13.00

Αριθμός συμμετεχόντων 14

Τίτλοι παρουσιάσεων και σύντομη περιγραφή των ομιλητών

1. «Οι σκοποί του STEPS και η παρούσα κατάσταση όσον αφορά την έρευνα στη δημόσια υγεία στην Κύπρο», Χριστίνα Λοΐζου, Ανώτερη Ερευνήτρια, RUBSI
2. «Ο ρόλος των Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών στην έρευνα στη Δημόσια Υγεία», Δρ Κωνσταντίνος Φελλάς, Εκτελεστικός Διευθυντής, RUBSI
3. “Επιστήμη στην Κοινωνία – 7^ο Πρόγραμμα – Πλαίσιο της ΕΕ”, Ματθαίος Σπανός, Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας
4. “Πρόγραμμα Υγείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Προκήρυξη 2010» Έλενα Μακρυγιώργη, Τμήμα Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Υπουργείο Υγείας

2. ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΕ ΤΕΣΣΕΡΑ ΘΕΜΑΤΑ

2.1. Το σύστημα έρευνας στον τομέα της Δημόσιας Υγείας στην Κύπρο

Τίτλος θέματος: Περιγραφή του STEPS και η υφιστάμενη κατάσταση όσον αφορά την έρευνα στα συστήματα Δημόσιας Υγείας στην Κύπρο

Παρουσίαση: «Το Πρόγραμμα STEPS: Ενδυνάμωση της Συμμετοχής στην Έρευνα στη Δημόσια Υγεία και η Υφιστάμενη Κατάσταση στην έρευνα στη Δημόσια Υγεία στην Κύπρο».

Χριστίνα Λοϊζου, Ανώτερη Ερευνήτρια, RUBSI

Η παρουσίαση αρχικά αναφέρθηκε στο υπόβαθρο του STEPS, στους σκοπούς του και στα μέσα επίτευξης των σκοπών του. Δίνει των ορισμούς της Δημόσιας Υγείας και της Έρευνας όπως ορίζονται από το STEPS, τη δέσμευση στη Συνθήκη της Λισαβόνας και μια αναφορά για την υφιστάμενη κατάσταση στην έρευνα στον τομέα της Δημόσιας Υγείας στην Κύπρο.

Οι σκοποί του STEPS τονίστηκαν ως ακολούθως:

1. Να εμπλέξει τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, τους ερευνητές και τα υπουργεία υγείας στη χαρτογράφηση των συστημάτων έρευνας στη δημόσια υγεία
2. Η διοργάνωση εθνικών εργαστηρίων σε όλα τα νέα κράτη μέλη της ΕΕ που συμμετέχουν στο STEPS
3. Η ανάπτυξη μιας Ευρωπαϊκής προοπτικής μέσω ενός τελικού συνεδρίου

Οι σκοποί τίθενται έτσι ώστε να βοηθήσουν στην βελτίωση της υγείας των πολιτών, στην προαγωγή της υγείας και στην προστασία της και στη βελτίωση της ποιότητας της υγείας και στην ποιότητα των υπηρεσιών υγείας για τους πολίτες της Ευρώπης.

Σε εθνικό επίπεδο, όπως έχει αναφερθεί πιο πάνω, η αναφορά του SPHERES για την Κύπρο ήταν ανεπαρκής, λόγω του ότι δεν τους παραχωρήθηκαν τα ανάλογα στοιχεία. Τα υπάρχοντα πολύ γενικά δεδομένα συλλέχθηκαν από τον Καθηγητή McCarthy κατά την επίσκεψη του στην Κύπρο τον Απρίλη του 2009. Η αναφορά του επιβεβαιώνει την έλλειψη στοιχείων για την έρευνα στη δημόσια υγεία στην Κύπρο και τη σχετικά χαμηλή βιβλιογραφία και εκδόσεις στον τομέα αυτό. Σύμφωνα με την αναφορά του, το Τμήμα Ιατρικών Υπηρεσιών και Δημόσιας Υγείας του Υπουργείου Υγείας έχει μια δήλωση αποστολής η οποία περιλαμβάνει «την ίδρυση ενός τομέα ιατρικής έρευνας και έρευνας στη δημόσια υγεία», ο οποίος δεν έχει αναπτυχθεί πλήρως, παρόλο που η κάλυψη στατιστικών πληροφοριών σταδιακά βελτιώνεται. Η αναφορά περιλαμβάνει επίσης πληροφορίες που δόθηκαν από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας και που αφορά προγράμματα που χρηματοδοτούνται τόσο από

το Ίδρυμα όσο και από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επιπρόσθετα δίνεται μια γενική περιγραφή της Δημόσιας Υγείας όσον αφορά προγράμματα σπουδών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, η οποία επιβεβαιώνει την απουσία Πανεπιστημιακής Ιατρικής Σχολής. Επίσης επιβεβαιώνει ότι οι στατιστικές από επιδημιολογικές έρευνες είναι πολύ λίγες.

Μέσα στο πλαίσιο αυτό, οι σχετικές πληροφορίες και δεδομένα θα συλλεγούν από το RUBSI, αφού η συλλογή τους δεν κατέστη δυνατή από το SPHERES. Επομένως οι πληροφορίες που παρουσιάστηκαν στο εργαστήριο, αφορούσαν τα δεδομένα που συλλέχθηκαν μέχρι πριν από το εργαστήριο (η συλλογή πληροφοριών ακόμα συνεχίζεται). Οι πληροφορίες αυτές που παρασχέθηκαν σε γενικό πλαίσιο είναι οι ακόλουθες:

- Πανεπιστήμιο Λευκωσίας:

Χρηματοδότηση: Εθνική, Ευρωπαϊκή και Δι-κοινοτική (UNDP)

Θέματα έρευνας: Χρήση αναβολικών και στεροειδών στον αθλητισμό ψυχαγωγίας· Κάπνισμα, Αλκοόλ, Ναρκωτικά· Επιδημιολογικές έρευνες στον Διαβήτη, Δυσλιπιδαιμία, Υπέρταση, Μεταβολικό Σύνδρομο· Diabetic Νεφροπάθεια· Εγκεφαλικά Επεισόδια· Αθηροσκλήρωση· Ψυχολογικές επιπτώσεις του Αθλητισμού· Ψωρίαση· Παχυσαρκία και Διατροφικές Συνήθειες· Διατροφικές διαταραχές και άγχος· Κωφάλαλοι· Μαθησιακές δυσκολίες· υγεία των αιτούντων πολιτικού ασύλου

Δημοσιεύσεις: Εκδόσεις σε επιστημονικά περιοδικά, βιβλία, ηλεκτρονικές εκδόσεις

- Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου:

Χρηματοδότηση: Εθνική (Πανεπιστήμιο)

Θέματα Έρευνας: Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία των Μεταναστών· Κάπνισμα· Ηλικιωμένοι και Κοινοτική Νοσηλεία

Δημοσιεύσεις: Επιστημονικά Περιοδικά

- Fredrick University Research Center

Χρηματοδότηση: Εθνική, Δι-κοινοτική

Θέματα Έρευνας: Υγεία και βία στην οικογένεια

Δημοσιεύσεις: Αναφορές, Παρουσιάσεις σε συνέδρια, Ηλεκτρονικές εκδόσεις

- Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης για τα Ναρκωτικά Κύπρου

Χρηματοδότηση: Εθνική, Ευρωπαϊκή

Θέματα Έρευνας: Χρήση Ναρκωτικών και Εθισμός

Δημοσιεύσεις: Ετήσιες Αναφορές, Επιστημονικά Περιοδικά

- RUBSI

Χρηματοδότηση: Εθνική, Ευρωπαϊκή, Δι-κοινοτική

Topics of Research: Ψυχοκοινωνική διάσταση της Υγείας (Διαβήτης, HIV/AIDS, Καρκίνος, Καρκίνος του Μαστού κτλ.)· Μεταμοσχεύσεις Οργάνων· Υγεία των Μεταναστών· Τρίτη Ηλικία· Τρίτη Ηλικία και Φυσική Δραστηριότητα· Εμβολιασμός· Αξιολογήσεις συστημάτων υγείας

Δημοσιεύσεις: Επιστημονικά περιοδικά, βιβλία, ηλεκτρονικές εκδόσεις, διοργάνωση συνεδρίων και διαλέξεων

Συζήτηση:

Τα άτομα που συμμετείχαν στο εργαστήριο συζήτησαν λεπτομερώς το γεγονός ότι η έρευνα στην Κύπρο είναι σχετικά πρόσφατη, κυρίως λόγω του ότι τα ακαδημαϊκά ιδρύματα τα οποία κατά κύριο λόγο αναπτύσσουν την έρευνα, έχουν ιδρυθεί σχετικά πρόσφατα, (από το 1995 και μετά), σε σύγκριση με άλλα κράτη μέλη όπου τα Πανεπιστήμια υπάρχουν εδώ και περισσότερα από 50 χρόνια. Το άλλο μεγάλο πρόβλημα είναι ότι η χρηματοδότηση σε εθνικό επίπεδο είναι σχετικά μικρή. Η κύρια πηγή χρηματοδότησης είναι το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας. Παράλληλα, με την εισδοχή της Κύπρου στην ΕΕ, τα πράγματα έχουν βελτιωθεί, αφού και η Κύπρος πλέον μπορεί να λαμβάνει μέρος σε προγράμματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Σε εθνικό επίπεδο υπάρχει πρόβλημα όσον αφορά τη νομοθεσία που διέπει την έρευνα και η οποία χρειάζεται εκσυγχρονισμό. Το πρόβλημα αυτό επηρεάζει και την έρευνα στον τομέα της Δημόσιας Υγείας. Η Βουλευτής που εκπροσωπούσε την Επιτροπή Υγείας της Βουλής, εισηγήθηκε την προώθηση του θέματος. Το άλλο πρόβλημα που είναι μεγάλης σημασίας, είναι ότι, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, τα κονδύλια για την έρευνα έχουν μειωθεί στον τελευταίο κρατικό προϋπολογισμό. Τόσο οι εκπρόσωποι των Ερευνητικών Οργανισμών, όσο και ο εκπρόσωπος του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας, έδωσαν ιδιαίτερη έμφαση στο θέμα, επειδή οι περικοπές έχουν επηρεάσει κυρίως το ΙΠΕ και, κατά συνέπεια, την έρευνα που διεξάγεται κυρίως από τα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Επίσης επισημάνθηκε και το πρόβλημα που υπάρχει όσον αφορά την έρευνα σε σχολεία, λόγω των περιορισμών που θέτει το Υπουργείο Παιδείας.

Ένα άλλο σημείο που τέθηκε ήταν η ανάγκη της δημοσιοποίησης και έκδοσης των αποτελεσμάτων των ερευνών, αφού κυρίως αυτές χρηματοδοτούνται από τους φορολογούμενους πολίτες, οι οποίοι θα έπρεπε να έχουν το δικαίωμα, σαν πολίτες να γνωρίζουν τα αποτελέσματα αυτά.

Τα άτομα που συμμετείχαν στο εργαστήριο τόνισαν επίσης την ανάγκη δημιουργίας μιας βάσης δεδομένων και μιας βιβλιοθήκης που να περιλαμβάνουν τις έρευνες και η οποία θα εξυπηρετήσει τόσο το σκοπό παροχής στατιστικών πληροφοριών για εθνική, ευρωπαϊκή και διεθνή χρήση, όσο και τους ερευνητές που θα ήθελαν να τις χρησιμοποιήσουν σαν υπόβαθρο και αναφορά για μελλοντικά ερευνητικά έργα. Η βουλευτής εισηγήθηκε ότι για τη δημιουργία της βάσης δεδομένων θα μπορούσε να ζητηθεί χρηματοδότηση από τα διαρθρωτικά ταμεία.

Ο εκπρόσωπος του ΙΠΕ τόνισε ακόμα την ανάγκη ανάπτυξης της ερευνητικής υποδομής στην Κύπρο, η οποία είναι τη στιγμή αυτή σε δυσμενέστερη θέση σε σύγκριση με άλλα κράτη μέλη, ιδίως όσον αφορά κλινικά εργαστήρια. Για αρκετά προγράμματα στον τομέα αυτό οι αναλύσεις πρέπει να σταλούν στο εξωτερικό.

2.2. Ο ρόλος των διαφόρων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στην συμβολή στην έρευνα στον τομέα της δημόσιας υγείας.

Παρουσίαση: «Ενδυνάμωση της Συμμετοχής των Οργανώσεων των Πολιτών στην Έρευνα στον Τομέα της Δημόσιας Υγείας», Δρ Κωνσταντίνος Φελλάς, Κοσμήτορας Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών, Κοινωνικών Επιστημών και Νομικής Πανεπιστημίου Λευκωσίας, Εκτελεστικός Διευθυντής RUBSI.

Οι Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών που συμμετείχαν είναι οι ακόλουθες:

- Ο Κυπριακός Σύνδεσμος Στήριξης Ατόμων με τη Νόσο του Αλτσχάιμερ
- Το Συμβούλιο Νεολαίας
- Ο Κυπριακός Σύνδεσμος Οικογενειακού Προγραμματισμού
- Η Πολυθεματική Επιτροπή για τη Νόσο του Αλτσχάιμερ, η οποία δρα σαν συμβουλευτικό σώμα προς το Υπουργείο Υγείας
- Ο Σύνδεσμος Κοινωνιολόγων Κύπρου

Στην παρουσίαση του ο Δρ Κωνσταντίνος Φελλάς τόνισε ότι η έρευνα στην υγεία και στην κοινοτική ευημερία είναι ο κύριος τομέας στην έρευνα στη δημόσια υγεία στον 21^ο αιώνα. Η Δημόσια Υγεία έχει τόσο ατομική όσο και συλλογική διάσταση, αντικατοπτρίζοντας τις ατομικές και κοινωνικές ανάγκες, καθώς και τις προσωπικές επιλογές αυτών των ατόμων. Η προαγωγή, εφαρμογή και αξιολόγηση των προγραμμάτων δημόσιας υγείας και ευημερίας είναι δύσκολη και απαιτεί τη συνεργασία της πολιτείας, του ιδιωτικού και του μη-κυβερνητικού τομέα.

Ο Δρ Φελλάς επεσήμανε το γεγονός ότι τα κοινωνικά δίκτυα που υπάρχουν σε μη-κυβερνητικές οργανώσεις αποτελούν σημαντικά θεμέλια για το σχεδιασμό πολιτικής στο τομέα της δημόσιας υγείας, ενώ η ενδυνάμωση τους και στήριξη τους θα συμβάλουν σε μια πιο αποτελεσματική προαγωγή της υγείας. Οι προσωπικές εμπειρίες των ασθενών και όχι απλά των ειδικών θεωρούνται σημαντικές στην απόκτηση νέας γνώσης και στην ανάπτυξη του τομέα αυτού. Οι απλοί άνθρωποι που αποτελούν τις ΟΚΠ είναι σε θέση να αποκτήσουν γνώση σε θέματα υγείας και να παρέχουν υλικό για την ανάπτυξη εξειδικευμένων μοντέλων που να συμπληρώνουν την ιατρική επιστήμη και να προάγουν την υγεία

Με τη μελέτη των πεποιθήσεων για την υγεία μπορούμε να δούμε το ευρύτερο πλαίσιο των σύγχρονων κοινωνιών και όχι μόνο εκείνο της ιατρικής. Η γενική δραστηριότητα και συνεισφορά της κοινότητας σε θέματα δημόσιας υγείας είναι από μόνη της σημαντική και γίνεται πιο

αποτελεσματική όταν προσφέρει το έδαφος για συνεργασίες ή για παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στην κοινότητα.

Στις μέρες μας οι ΟΚΠ έχουν εξαπλωθεί σε πολλούς τομείς και έχουν αποκτήσει ένα σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση πολλών κοινωνικών προβλημάτων. Οι δραστηριότητες που βασίζονται στην κοινότητα λαμβάνουν διαφορετικές μορφές (π.χ. Europa Donna Κύπρου, ΚΥΦΑ κλπ.) Αυτές οι οργανώσεις προσφέρουν φροντίδα και συμβουλευτική, ενώ παράλληλα ασκούν πίεση στους πολιτικούς και στο επίσημο ιατρικό σύστημα του κράτους. Επομένως είναι σημαντικό για τέτοιες οργανώσεις αυτούς να είναι αυτόνομες, έτσι ώστε να μπορούν αποτελεσματικά να υποστηρίζουν τα δικαιώματα των μελών τους.

Η συνεργασία ανάμεσα στις ΟΚΠ έχει έμμεσα οφέλη τόσο στη φυσική όσο και στην ψυχική υγεία και ενδυναμώνει την κοινωνική δικτύωση ανάμεσα τους. Η έρευνα στη Δημόσια Υγεία μπορεί να εστιαστεί στις ανισότητες στο χώρο της υγείας και να αναπτύξει προγράμματα μέσα στη κοινότητα, μέσα από την εμπλοκή των ΟΚΠ. Μέσα από τέτοια προγράμματα μπορεί να υιοθετηθεί ένα κοινωνικό μοντέλο υγείας. Η αναγνώριση ότι η υγεία και η ποιότητα ζωής στις κοινότητες επηρεάζεται τόσο από τις πολιτικές και πρακτικές του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Δημόσιας Υγείας όσο και από την φύση των ιδίων των κοινοτήτων.

Συζήτηση:

Τα άτομα που συμμετείχαν στο εργαστήριο συζήτησαν το γεγονός ότι η ανταπόκριση των ΟΚΠ στην έρευνα είναι σχετικά μικρή, παρόλο που έχει μεγάλη σημασία η συμμετοχή τους. Αυτό επιβεβαιώνεται και με τη πτωχή ανταπόκριση στην περίπτωση του STEPS, τόσο όσον αφορά την συμπλήρωση και επιστροφή του ερωτηματολογίου, όσο και όσον αφορά τη συμμετοχή στο εργαστήριο. Για το τελευταίο σημείο έγιναν ορισμένες παρατηρήσεις για μελλοντική θεώρηση, κυρίως όσον αφορά τη μέρα και ώρα του εργαστηρίου, το οποίο διοργανώθηκε μέσα στην εβδομάδα. Αυτό κάνει δύσκολη τη συμμετοχή των εκπροσώπων των ΟΚΠ, λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι εθελοντές και είναι δύσκολο να πάρουν άδεια από τις εργασίες τους. Από την άλλη η διοργάνωση εκτός ωρών εργασίας είναι δύσκολη για τη δημόσια υπηρεσία.

Τα θετικά νέα που προήλθαν από την εκπρόσωπο του Υπουργείου Υγείας είναι ότι όταν οι ΟΚΠ προσκαλούνται από το Υπουργείο συνήθως ανταποκρίνονται και συμμετέχουν σε ανάλογες εκδηλώσεις. Έτσι το εργαστήριο εισηγήθηκε όπως στο μέλλον εκδηλώσεις αυτού του χαρακτήρα διοργανώνονται σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας.

Το STEPS είναι μια ευκαιρία να έλθουν κοντά οι ερευνητικοί οργανισμοί, οι ΟΚΠ και τα αρμόδια κυβερνητικά τμήματα έτσι ώστε να εστιάσουν στη σημασία της συνεργασίας στον τομέα της έρευνας στη Δημόσια Υγεία. Από μόνο του το εργαστήριο καταδεικνύει την αξία της συνεισφοράς της κοινωνίας των πολιτών στην έρευνα με την εμπλοκή των ΟΚΠ, καθώς και για το ότι προσφέρει στους ερευνητές καινούριες ιδέες για έρευνα. Από την άλλη η εμπειρία των ίδιων των ασθενών, ιδίως όσων ζουν με κάποια ασθένεια και εκείνων οι οποίοι φροντίζουν ασθενείς, μπορεί να είναι πολύ πολύτιμη για την καταγραφή της κατάστασης στη δημόσια υγεία στη χώρα, αλλά επίσης και τις ανάγκες, και τα προβλήματα, καθώς και για την ανάπτυξη ανάλογης πολιτικής. Μπορεί ακόμα να είναι πολύ χρήσιμη για τους επαγγελματίες υγείας, οι οποίοι μπορούν να γνωρίσουν την άποψη των ασθενών όσον αφορά την αντιμετώπιση της ασθένειάς τους, με απώτερο στόχο την παροχή καλύτερης ποιότητας υπηρεσιών υγείας.

Η συμμετοχή στην έρευνα δίνει επίσης την ευκαιρία στις ΟΚΠ να διευρύνουν τις προοπτικές τους και να δώσουν μια άλλη διάσταση στο ρόλο τους. Θα γίνουν πιο δραστήριες στην κοινοτική ζωή και θα καταστούν πιο δυναμικές στη διεκδίκηση των δικαιωμάτων των ασθενών που αντιπροσωπεύουν.

Ο ρόλος του Κυπριακού Συνδέσμου Στήριξης των Ατόμων με τη Νόσο του Αλτσχάιμερ και της Πολυθεματικής Επιτροπής για το Αλτσχάιμερ

Η κυρία Διάκου, Πρόεδρος του Συνδέσμου Στήριξης Ατόμων με τη Νόσο του Αλτσχάιμερ, έδωσε μια γενική περιγραφή της οργάνωσης και των δραστηριοτήτων της. Εξήγησε ότι ο Σύνδεσμος έχει τοπικές επιτροπές σε πολλές πόλεις της Κύπρου και ότι ίδρυσαν 2 κέντρα ημέρας για άτομα με Αλτσχάιμερ, ένα στην πρωτεύουσα και ένα την ύπαιθρο. Τα κέντρα αυτά προσφέρουν στα μέλη τους ημερήσια φροντίδα, καθώς και μορφές θεραπείας, όπως εκπαιδευτικά μαθήματα, θεραπεία με τέχνη και μουσικοθεραπεία, εργοθεραπεία κλπ. Ανακοίνωσε την πρόθεση του Συνδέσμου να αναπτύξει το κέντρο ημέρας στον Λυθροδόντα σε ξενοδοχείο για άτομα με Αλτσχάιμερ, όπου οι οικογένειες θα μπορούν να παίρνουν τον ασθενή τους για ένα μικρό χρονικό διάστημα για να μπορούν να κάνουν ένα διάλειμμα από τη φροντίδα. Οι κύριοι στόχοι του Συνδέσμου είναι:

- Να ευαισθητοποιήσουν το κοινό για τη νόσο του Αλτσχάιμερ
- Να ασκούν πίεση για τα δικαιώματα των ασθενών (νομικά, ευημερίας και ιατρικά)
- Να διασφαλίσει την κοινωνική στήριξη των ατόμων με Αλτσχάιμερ και να στηρίζει τις οικογένειες τους οικονομικά και ηθικά
- Να ενδυναμώνει οποιαδήποτε ιατρική ή κοινωνική προσπάθεια για την πρόληψη και αντιμετώπιση της Νόσου του Αλτσχάιμερ.

Ο Σύνδεσμος συμμετέχει σε Ευρωπαϊκά, περιφερειακά και διεθνή συνέδρια. Πρόσφατα συμμετείχε στο Παγκόσμιο Συνέδριο που διοργανώθηκε στη Θεσσαλονίκη, στην Ελλάδα. Επίσης ανακοίνωσε ότι η Κύπρος έχει κερδίσει δύο βραβεία σε παγκόσμιο διαγωνισμό φωτογραφίας με θέμα το Αλτσχάιμερ. Πέραν από τη στήριξη που προσφέρει στους ασθενείς, τόσο ο Σύνδεσμος όσο και η Πολυθεματική Επιτροπή λαμβάνουν μέρος σε εκστρατείες διαφώτισης τόσο στα ΜΜΕ, όσο και στην εκπαίδευση. Η εκστρατεία κατάφερε σε ορισμένα σχολεία να ευαισθητοποιήσει τα παιδιά σε μεγάλο βαθμό, έτσι ώστε να εμπλακούν δραστικά στη διαφώτιση για το Αλτσχάιμερ. Σε ένα σχολείο συγκεκριμένα τα παιδιά οργάνωσαν θέατρο και ζωγραφική με θέμα το Αλτσχάιμερ.

Τόσο ο Σύνδεσμος, όσο και η Πολυθεματική Επιτροπή ασκούν πίεση στο Υπουργείο Υγείας, στη Βουλή και σε άλλα Αρμόδια Σώματα. Επίσης συμμετείχαν σε μικρής κλίμακας επιδημιολογική έρευνα (2005), σε δι-κοινοτική βάση, που χορηγήθηκε από τη UNDP και η οποία υπολογίζει ότι γύρω στα 8,000-10,000 άτομα στην Κύπρο υποφέρουν από τη νόσο του Αλτσχάιμερ. Επιπρόσθετα ο Σύνδεσμος συμμετέχει στα συνέδρια που διοργανώνονται από το Διεθνή Σύνδεσμο για τη νόσο του Αλτσχάιμερ.

2.3. Εθνικό Εργαστήριο: «Η Νόσος του Αλτσχάιμερ, η Τρίτη Ηλικία και η Οικογένεια: Η περίπτωση της Κύπρου»

Υπόβαθρο της Νόσου του Αλτσχάιμερ όσον αφορά την έρευνα

Το θέμα που επιλέχθηκε για συζήτηση στο εργαστήριο ήταν «Η Νόσος του Αλτσχάιμερ, η Τρίτη Ηλικία και η Οικογένεια: Η περίπτωση της Κύπρου». Στην Κύπρο η νόσος του Αλτσχάιμερ ερευνήθηκε μόνο σε μικρή κλίμακα, αλλά πρόσφατα φαίνεται ότι επηρεάζει ένα μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού. Μόνο μια μικρής κλίμακας επιδημιολογική έρευνα διενεργήθηκε το 2005, σε δικαιοτική βάση, η οποία υπολογίζει ότι γύρω στις 8,000-10,000 άνθρωποι υποφέρουν από Αλτσχάιμερ στην Κύπρο.

Μέχρι στιγμής δεν έχει διεξαχθεί καμιά επιδημιολογική έρευνα στο γενικό πληθυσμό με τις νενομισμένες διαδικασίες για να διαπιστωθεί η συχνότητα. Διεξήχθη όμως μια μικρή έρευνα που μελέτησε τους φροντιστές, από την άποψη της νοσηλευτικής. Η Πρόεδρος του Συνδέσμου για τη Στήριξη Ατόμων με τη Νόσο του Αλτσχάιμερ (ΣΣΑΝΑ) και οι εκπρόσωποι της Πολυθεματικής Επιτροπής για το Αλτσχάιμερ, η οποία ορίστηκε από το Υπουργείο Υγείας, παρουσίασαν όλες τις δραστηριότητες που έχουν γίνει μέχρι στιγμής στην Κύπρο, καθώς και τις δραστηριότητες σε διεθνές επίπεδο. Και οι δύο εκπρόσωποι μίλησαν για ενέργειες που χρειάζεται να γίνουν προς την κατεύθυνση της αξιολόγησης των αναγκών των οικογενειών που φροντίζουν άτομα που ζουν με τη νόσο, καθώς και την προώθηση μέτρων για βελτίωση της ζωής των οικογενειών αυτών.

Η Έρευνα που διεξήχθη από το Τμήμα Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Η Εκπρόσωπος του Τμήματος Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου Δρ Ευρυδίκη Παπασταύρου, η οποία ήταν η ερευνήτρια που ενεπλάκη στην έρευνα για τους φροντιστές ατόμων με τη νόσο του Αλτσχάιμερ, η οποία διεξήχθη το 2005, είπε ότι η έρευνα κατέδειξε ότι οι οικογένειες των ατόμων αυτών επιβαρύνονται τόσο οικονομικά, όσο και ψυχολογικά – όπως η κατάθλιψη, κυρίως όσοι πάσχουν οι ίδιοι από ασθένειες. Ακόμα αντιμετωπίζουν προβλήματα που πηγάζουν από την απουσία εκπαίδευσης όσον αφορά τις μεθόδους αντιμετώπισης. Η έρευνα έγινε σε 171 ζευγάρια και τα αποτελέσματα της δημοσιεύτηκαν στο επιστημονικό περιοδικό PubMed - Journal of Advanced Nursing. Τα ευρήματα της έρευνας επιβεβαιώνουν τη βιβλιογραφία όσον αφορά τα επίπεδα άγχους, κατάθλιψης και επιβάρυνσης, τα οποία κυρίως πηγάζουν από την άγνοια για το πώς να αντιμετωπίσουν τα διάφορα στάδια της ασθένειας και πώς να φροντίσουν τον ασθενή τους. Είναι επίσης κατανοητό ότι όσο περνά ο καιρός οι απαιτήσεις των ασθενών αυξάνονται, ενώ το επίπεδο στήριξης μειώνεται. Λόγω της εξέλιξης της ασθένειας, ο/η φροντιστής σταδιακά συνειδητοποιεί ότι φροντίζει κάποιο ξένο, καθώς ο/η ασθενής βασικά χάνει την προσωπικότητα

του/της. Σημειώνεται ακόμη ότι τα άτομα προσπαθούν να αποκρύβουν την ύπαρξη της νόσου του Αλτσχάιμερ στο σπίτι τους, σε μια προσπάθεια να αποφύγουν το στιγματισμό. Υπολογίζεται ότι το κοινωνικό στίγμα στην Κύπρο λόγω του Αλτσχάιμερ είναι περίπου στα ίδια επίπεδα όπως και στο εξωτερικό. Αρκετά συχνά οι οικογένειες νιώθουν εγκατάλειψη από τον κοινωνικό τους περίγυρο. Μάλιστα στις περιπτώσεις γυναικών / συζύγων φροντιστών υποφέρουν και από απαιτήσεις από τα ίδια τους τα παιδιά, τα οποία δεν συνειδητοποιούν την προσπάθεια που πρέπει να καταβληθεί για τη φροντίδα ενός ατόμου με τη νόσο του Αλτσχάιμερ. Συνεπώς οι φροντιστές νιώθουν αυξημένα επίπεδα κατάθλιψης, εφόσον μάλιστα σε αρκετές περιπτώσεις πάσχουν και οι ίδιοι/ες από κάποια ασθένεια. Αυτό έχει μια αρνητική επίδραση στο επίπεδο φροντίδας, το οποίο, κάτω από αυτές τις συνθήκες, υποβιβάζεται.

Η μελέτη κατέδειξε ότι οι γυναίκες – φροντίστριες είναι εκείνες που επιβαρύνονται σε πιο ψηλό βαθμό, επειδή συνήθως είναι αυτές που επωμίζονται το ρόλο αυτό. Είναι πολύ σπάνιες οι περιπτώσεις όπου όταν η γυναίκα ζει με Αλτσχάιμερ, ο άνδρας να αναλαμβάνει το ρόλο του φροντιστή. Συνήθως η φροντίδα αναλαμβάνεται από κάποια από τις κόρες. Αυτό είναι πολύ σημαντικό επειδή, ενώ στην περίπτωση που ο άνδρας είναι φροντιστής έχει την στήριξη της υπόλοιπης οικογένειας, στη περίπτωση που είναι η σύζυγος η φροντίστρια, συνήθως είναι μόνη της, χωρίς την απαραίτητη υποστήριξη από την υπόλοιπη οικογένεια. Σημειώθηκε επίσης ότι αρκετά συχνά οι γυναίκες αναγκάζονται να παραιτηθούν από την εργασία τους έτσι ώστε να είναι σε θέση να προσφέρουν κατάλληλη φροντίδα, κάτι που δεν κάνουν οι άνδρες. Επίσης είναι αξιοσημείωτο το ότι στις περιπτώσεις που το άτομο εισάγεται σε νοσοκομείο ή σε άλλο ίδρυμα νοσηλείας και φροντίδας, η οικογένεια εξακολουθεί να έχει εμπειρία κατάθλιψης σε ψηλά επίπεδα, περισσότερο επειδή νιώθει τύψεις για το ότι δεν παρέχει η ίδια την απαραίτητη φροντίδα

Ένα άλλο θέμα που συζητήθηκε ήταν ο ρόλος των αλλοδαπών οικιακών βοηθών, ένας θεσμός ο οποίος είναι πολύ δυνατός στην Κύπρο όσον αφορά τη φροντίδα των ηλικιωμένων. Αναφέρθηκε ότι μόνο μια μικρή μειοψηφία των ατόμων τρίτης ηλικίας (σύμφωνα με τις επίσημες στατιστικές των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, μόνο ποσοστό γύρω στο 4% των ηλικιωμένων) διαμένουν σε στέγες ευγηρίας και αυτό συμβαίνει κυρίως στις περιπτώσεις που η οικογένεια δεν μπορεί, λόγω της άσχημης κατάστασης που βρίσκεται το άτομο, να του παρέχει την κατάλληλη φροντίδα.

Η Πολυθεματική Επιτροπή

Η Πολυθεματική Επιτροπή η οποία λειτουργεί συμβουλευτικά προς το Υπουργείο Υγείας αποτελείται, εκτός από το Σύνδεσμο Στήριξης των Ατόμων με τη Νόσο του Αλτσχάιμερ, από

ΙΑτρούς, Ψυχίατρος, Νευρολόγους, Φυσιοθεραπευτές, Εργοθεραπευτές και το Σύνδεσμο Ψυχολόγων Κύπρου. Η Επιτροπή είναι διεπιστημονική και υποστηρικτική προς τον Σύνδεσμο. Ένας από τους κύριους ρόλους της είναι να συμβουλευεί το Υπουργείο Υγείας όσον αφορά την πρόληψη. Για το λόγο αυτό έχει μετακληθεί μια καθηγήτρια ειδική από την Ελλάδα, η οποία θα εκπαιδεύσει τους γενικούς ιατρούς και τους ψυχιάτρους που εργάζονται στην πρωτοβάθμια ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Επίσης συμβάλλει στο σχεδιασμό του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου για τη Νόσο του Αλτσχάιμερ, το οποίο περιλαμβάνει επίσης το θέμα της πρόληψης στις νεότερες γενιές.

Δράσεις που πρέπει να γίνουν

- Ανάγκη για περισσότερη ευαισθητοποίηση του κοινού στο θέμα της νόσου του Αλτσχάιμερ, έτσι ώστε να εξαλειφθεί ο κοινωνικός στιγματισμός. Η 21^η Σεπτεμβρίου, που είναι η Διεθνής Μέρα για το Αλτσχάιμερ, χρησιμοποιείται από το Σύνδεσμο για την διαφώτιση του κοινού. Αυτό γίνεται τόσο από τα ΜΜΕ, όσο και από ειδικά περίπτερα που στήνονται για το σκοπό αυτό στις κεντρικές πλατείες των πόλεων, όπου διανέμεται στο κοινό διαφωτιστικό υλικό. Η εκστρατεία θα πρέπει να επεκταθεί περαιτέρω στα σχολεία. Σχετική εισήγηση έγινε από τη Δρα Κούτα, η οποία συμμετέχει στην Επιτροπή για την Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση, ότι θα ήταν καλό να εισαχθούν σχετικά προγράμματα στα σχολεία κατά τη διάρκεια της ελεύθερης ώρας που θα έχουν τα παιδιά τις Παρασκευές πριν τα παραλάβουν οι γονείς για σκοπούς διαφώτισης και περιορισμού του κοινωνικού στίγματος που σχετίζεται με τις ασθένειες.
- Ανάγκη εκπαίδευσης των οικογενειών και κυρίως των ατόμων που φροντίζουν τα άτομα με Αλτσχάιμερ έτσι ώστε να μπορούν να διαχειριστούν τις δυσκολίες που υφίστανται με τη φροντίδα ενός ατόμου με Αλτσχάιμερ.
- Ανάγκη να γίνει διαφώτιση στο θέμα της πρόληψης.
- Ανάγκη εκσυγχρονισμού της νομοθεσίας έτσι που να δίνει το δικαίωμα στο άτομο να γράψει τη διαθήκη του πριν η κατάσταση του χειροτερέψει.
- Ανάγκη βελτίωσης και ανάπτυξης των κέντρων ημέρας σε κέντρων φιλοξενίας (respite centers) όπου θα μπορούν οι οικογένειες να αφήνουν τους ασθενείς τους για μια μικρή περίοδο έτσι ώστε να μπορούν να κάνουν κάποιο διάλειμμα από τη φροντίδα και να ξεκουράζονται. Τα κέντρα αυτά θα παρέχουν ειδική φροντίδα για τους ασθενείς.
- Ανάγκη δημιουργίας ειδικής κλινικής όπου το κοινό θα μπορεί να απευθύνεται για βοήθεια σε σχέση με τη νόσο του Αλτσχάιμερ. Η κλινική αυτή θα πρέπει επίσης να μπορεί να παρέχει έγκαιρη διάγνωση. Θα πρέπει ακόμα να μπορεί να παρέχει βοήθεια σε όλα τα στάδια της νόσου, με εξειδικευμένο προσωπικό και επαγγελματίες από όλες τις σχετιζόμενες επιστήμες. Θα μπορούσε επίσης να αναλάβει το ρόλο του εκπαιδευτή τόσο για τους ασθενείς, όσο και για τους φροντιστές.

○ **Ανάγκη για έρευνες**

- Ανάγκη για επιδημιολογική έρευνα που να καταδείξει τη συχνότητα της νόσου. Αυτό θα βοηθήσει το Υπουργείο Υγείας στους προγραμματισμούς του όσον αφορά το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο. Επίσης θα συμπληρώσει το κενό που υπάρχει όσον αφορά τη σύγκριση στοιχείων με άλλες χώρες.
- Ανάγκη μελέτης στο γενικό πληθυσμό για διερεύνηση των γνώσεων, στάσεων και συμπεριφορών σχετικά με την ασθένεια. Αυτό θα βοηθούσε πολύ στον ορισμό της φύσης μιας εκστρατείας διαφώτισης. Το RUBSI ανάλαβε να προχωρήσει σε μια τέτοια έρευνα στο προσεχές μέλλον.
- Η πιο πάνω έρευνα μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί σαν πιλοτική σε άλλη πιο λεπτομερή έρευνα που να αφορά τους φροντιστές και τις οικογένειες των ατόμων με Αλτσχάιμερ. Αυτό θα μπορούσε να έχει σαν αποτέλεσμα εισηγήσεις που να αφορούν την εκπαίδευση των οικογενειών και στην παροχή ψυχοκοινωνικής στήριξης. Αποφασίστηκε ότι πρόταση μιας τέτοιας έρευνας θα υποβληθεί στην επόμενη προκήρυξη του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας. Η πρόταση θα υποβληθεί με τη συνεργασία των οργανισμών που συμμετείχαν στο εργαστήριο.

2.4. Ευρωπαϊκή Διάσταση

Η Ευρωπαϊκή Διάσταση της προαγωγής της Δημόσιας Υγείας καλύφθηκε από το εργαστήριο με δύο τρόπους:

1. Παρουσίαση των χρηματοδοτήσεων στην Έρευνας στη Δημόσια Υγεία σε Ευρωπαϊκό επίπεδο
2. Το εργαστήριο στηρίχθηκε από το Γραφείο του Ευρωκοινοβουλίου και της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο και έλαβε χώρα στις εγκαταστάσεις τους στη Λευκωσία. Επιπρόσθετα δημοσιοποιήθηκε ευρέως μέσα από την ιστοσελίδα τους η οποία είναι μέρος του ευρύτερου δικτύου της ΕΕ. Αυτό σημαίνει ότι στην ανακοίνωση του εργαστηρίου είχαν πρόσβαση όλα τα μέλη της ΕΕ που επισκέπτονταν την επίσημη ιστοσελίδα της ΕΕ.

Παρουσιάσεις

A) Επιστήμη στην Κοινωνία: Διάδοση της Γνώσης και η Συμμετοχή της Κοινωνίας -& Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ

Η παρουσίαση έγινε από τον Κύριο Ματθαίο Σπανό, Α' Επιστημονικό Λειτουργό, Τμήμα Ερευνητικής Υποδομής, Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (ΙΠΕ).

Ο Δρ Σπανός μίλησε για το ρόλο του ΙΠΕ σαν ο κύριος Φορέας για την Έρευνα στην Κύπρο. Τόνισε την ευθύνη του ΙΠΕ για την προκήρυξη, χρηματοδότηση και παρακολούθηση των Εθνικών Ερευνητικών Προγραμμάτων και για το συντονισμό της συμμετοχής της Κύπρου σε Ευρωπαϊκά και Διεθνή ερευνητικά προγράμματα και σε διεθνείς οργανισμούς. Στη συνέχεια παρουσίασε το 7^ο Πρόγραμμα – Πλαίσιο, το οποίο είναι 7ετές (2007-2013) και έχει προϋπολογισμό 50 εκατομμυρίων ευρώ. Οι στρατηγικοί στόχοι του προγράμματος είναι η ενδυνάμωση της επιστημονικής, τεχνολογικής βάσης και η ανταγωνιστικότητα της Ευρωπαϊκής βιομηχανίας και η προώθηση της έρευνας που υποστηρίζει τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο Δρ Σπανός παρουσίασε σε συντομία τα προγράμματα ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ, ΙΔΕΕΣ, ΑΝΘΡΩΠΟΙ και ΠΥΡΗΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ και πιο εκτενώς το πρόγραμμα ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ. Το πρόγραμμα αυτό ενδυναμώνει τις ερευνητικές ικανότητες που είναι απαραίτητες ώστε η Ευρώπη να καταστεί μια κυρίαρχη οικονομία έντασης γνώσης και καλύπτει τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- ο Ερευνητικές Υποδομές
- ο Έρευνα προς όφελος των ΜΜΕ
- ο Περιφέρειες της Γνώσης
- ο Ερευνητικό Δυναμικό
- ο Ειδικές δραστηριότητες διεθνούς συνεργασίας
- ο Ενσωμάτωση της Επιστήμης στον Κοινωνικό Ιστό – Επιστήμη στην Κοινωνία

Η δράση *Επιστήμη στην Κοινωνία* εστιάζεται σε

- *Μια πιο δυναμική διαχείριση της σχέσης μεταξύ επιστήμης και κοινωνίας* η οποία καλύπτει έρευνα στα ηθικά ζητήματα Επιστήμης και Τεχνολογίας, αλληλένδετη σχέση επιστήμης και κουλτούρας και προώθηση της συζήτησης για την ηθική στην Επιστήμη
- *Η ενδυνάμωση των δυνατοτήτων και η διεύρυνση των οριζόντων σε σχέση με θέματα φύλου και επιστημονικής αγωγής*, που σημαίνει την ενδυνάμωση της συμμετοχής των γυναικών στην επιστημονική έρευνα, την προώθηση της στα σχολεία, στα μουσεία επιστήμης, στα επιστημονικά κέντρα κλπ. και την ενδυνάμωση της σχέσης ανάμεσα στην επιστημονική αγωγή και στην καριέρα.
- *Προώθηση Αποτελεσματικών Αμφίδρομων Μέσων Επικοινωνίας που διευκολύνουν τη Συμμετοχή των πολιτών στην επιστήμη*, που περιλαμβάνει την ενθάρρυνση της προβολής της Ευρωπαϊκής διάστασης επιστημονικών εκδηλώσεων που απευθύνονται στο ευρύ κοινό, επιστημονικούς διαγωνισμούς και βραβεία.

Ο κύριος Σπανός έδωσε τις καταληκτικές ημερομηνίες για την υποβολή προτάσεων για το 2011 και έκανε μια σύντομη περιγραφή των προγραμμάτων που υπάρχουν τη στιγμή αυτή στην Κύπρο κάτω από αυτή τη δράση. Έκλεισε την παρουσίαση του με τη ρήση της Επιτρόπου Gheoghegan-Quinn «Η Επιστήμη ανήκει στην Κοινωνία»

B) Το Πρόγραμμα της ΕΕ για την Υγεία 2008-2013, Προκηρύξεις 2010

Η παρουσίαση έγινε από την κυρία Έλενα Μακρυγιώργη, Λειτουργό, Τμήμα Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Υπουργείου Υγείας. Η κυρία Μακρυγιώργη μίλησε για τα Ευρωπαϊκά Ερευνητικά προγράμματα για την υγεία, για τα οποία το Υπουργείο Υγείας είναι ο κύριος Φορέας προώθησης.

- 2^ο Πρόγραμμα Κοινοτικής Δράσης στον τομέα της Υγείας 2008-2013. Το πρόγραμμα έχει σκοπό να συμπληρώσει, να στηρίξει και να εμπλουτίσει της πολιτικές των κρατών μελών και να συνεισφέρει στην βελτίωση της αλληλεγγύης και της ευημερίας στην ΕΕ. Οι σκοποί του είναι (1) η βελτίωση της ασφάλειας της υγείας των πολιτών, (2) η προαγωγή της υγείας, (3) η παραγωγή και διάχυση της πληροφόρησης και της γνώσης για την υγεία. Ο συνολικός προϋπολογισμός είναι 321.5 εκατομμύρια ευρώ. Πιθανοί εταίροι: τα κράτη μέλη της ΕΕ, τα κράτη που εντάσσονται στην οικονομική ζώνη της ΕΕ, η Κροατία, οι χώρες υποψήφιες για εισδοχή στην ΕΕ, και τα κράτη των Δυτικών Βαλκανίων – Ερευνητικοί Οργανισμοί και Πανεπιστήμια, Δημόσιες Διοικήσεις και Μη-Κυβερνητικοί Οργανισμοί.
- Προκήρυξη Υποβολής Προτάσεων 2010. Προϋπολογισμός 47,100.000 euros for 2010. Προτεραιότητες
 - 1) Η βελτίωση της Ασφάλειας Υγείας των Πολιτών:

1.1. Προστασία των πολιτών ενάντια στις απειλές κατά της υγείας: πρόληψη και έλεγχος των μεταδιδόμενων νοσημάτων, ετοιμότητα για επείγουσες περιπτώσεις απειλής της υγείας,

ικανότητα αντιμετώπισης εναντίον χημικών, βιολογικών, ραδιολογικών και πυρηνικών επιθέσεων

1.2. *Βελτίωση της ασφάλειας των πολιτών:* πρόληψη στον τομέα της ασφάλειας των ασθενών, ασφάλεια αίματος, ιστών, κυττάρων και οργάνων

2) Η Προαγωγή της Υγείας:

2.1. *Υιοθέτηση υγιέστερου τρόπου ζωής και μείωση των ανισοτήτων στο χώρο της υγείας:* προαγωγή της υγείας σε όλες τις πολιτικές, δόμηση υποδομής για τη δημόσια υγεία, περιορισμός των ανισοτήτων στο χώρο της υγείας,

2.2. *Προαγωγή υγιέστερων τρόπων ζωής και μείωση των κύριων νοσημάτων και τραυματισμών με τον χειρισμό των καθοριστικών παραγόντων υγείας:* παιδιά και νέοι, υγεία και εργασία, διατροφή και φυσική δραστηριότητα, σεξουαλική υγεία και HIV-AIDS, ψυχική υγεία, πρόληψη εθισμών σε ουσίες (αλκοόλ, απαγορευμένες ουσίες), πρόληψη των κύριων, χρόνιων και σπάνιων νοσημάτων (καρκίνος, καρδιαγγειακή υγεία, νόσο του Αλτσχάιμερ και άλλα είδη άνοιας, διαταραχές του αυτιστικού πεδίου, νευροπαραγωγικές ασθένειες, σπάνια νοσήματα) υγιή περιβάλλοντα, πρόληψη τραυματισμών

3) Η παραγωγή και η διάχυση πληροφόρησης και γνώσης:

3.1. *Ανταλλαγή γνώσης και βέλτιστων πρακτικών*

3.2. *Συλλογή, ανάλυση και διάχυση πληροφοριών για την υγεία: Ευρωπαϊκό σύστημα πληροφόρησης για την υγεία, διάχυση και εφαρμογή της πληροφόρησης για την υγεία,*

3.3. *Ανάλυση και αναφορά*

- Τα προγράμματα είναι συν-χρηματοδοτούμενα και κύρια προτίμηση θα δοθεί στη α) βελτίωση της υγείας των πολιτών της ΕΕ, η οποία όπου είναι δυνατόν να είναι μετρήσιμη και να παρέχει τα ανάλογα ποσοστά, β) Η μείωση των ανισοτήτων στο χώρο της υγείας ανάμεσα στα κράτη μέλη της ΕΕ και των περιφερειών τους γ) Δόμηση υποδομής για την ανάπτυξη και εφαρμογή αποτελεσματικών πολιτικών δημόσιας υγείας, ιδίως σε τομείς μεγάλης ανάγκης. Θέματα Στρατηγικής Σημασίας είναι τα ακόλουθα: α) Η εμπλοκή νέων δραστών στην υγεία σε αιεφόρες, συνεργατικές και ηθικά αποδεκτές δράσεις, σε περιφερικό και τοπικό επίπεδο και ανάμεσα στις συμμετέχουσες χώρες, β) Η κατάδειξη αποδεδειγμένης βάσης και ικανότητας παροχής μετρήσιμων αποτελεσμάτων όπου αυτό είναι εφικτό. Η κυρία Μακρυγιώργη τέλειωσε την παρουσίαση της με την παρουσίαση λίστας προγραμμάτων στα οποία εμπλέκεται το Υπουργείο.

Η Ευρωπαϊκή Διάσταση της Νόσου του Αλτσχάιμερ και οι Προοπτικές Προώθησης του Θέματος σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο

Συζήτηση:

Η συχνότητα της Ασθένειας του Αλτσχάιμερ αυξάνεται παράλληλα με την γήρανση του πληθυσμού της Ευρώπης. Είναι ένα σχετικά πρόσφατο θέμα δημόσιας υγείας όσον αφορά την έρευνα. Κάτω από αυτό το πρίσμα, πολλά συνέδρια και δημοσιεύσεις βοηθούν στην ανταλλαγή επιστημονικής γνώσης, αλλά το θέμα χρειάζεται να ανακινηθεί σαν ευρωπαϊκό θέμα.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο ο Σύνδεσμος Στήριξης Ατόμων με τη Νόσο του Αλτσχάιμερ έχει συμμετάσχει / συμμετέχει στα ακόλουθα:

- Το 2008 ο Πρόεδρος Σαρκοζί της Γαλλίας φιλοξένησε ένα Ευρωπαϊκό Συνέδριο όπου έθεσε στόχους για να τεθεί το θέμα της αντιμετώπισης της νόσου του Αλτσχάιμερ σε προτεραιότητα. Το συνέδριο χαιρέτησε η τότε Επίτροπος της ΕΕ για την Υγεία κυρία Ανδρούλα Βασιλείου. Από τότε όλες οι Προεδρίες της ΕΕ διοργανώνουν συνέδρια με αυτό το θέμα.
- Κάτω από αυτό το πρίσμα η Κύπρος αποφάσισε να συμπεριλάβει τη νόσο του Αλτσχάιμερ σαν κύριο θέμα συζήτησης στην Ατζέντα της Κυπριακής Προεδρίας της ΕΕ το 2012
- Το 2012 το Ευρωπαϊκό Συνέδριο για το Αλτσχάιμερ θα διεξαχθεί στην Κύπρο κάτω από την αιγίδα του Οργανισμού Alzheimer's Europe.

3. ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΝ

Τα άτομα που συμμετείχαν στο εργαστήριο αρχικά συζήτησαν γενικά για το θέμα της έρευνας στην Κύπρο και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζονται λόγω της οικονομικής κρίσης και των μειωμένων κονδυλίων. Τονίστηκε ότι πρέπει να ιδρυθεί μια βάση δεδομένων, η οποία να συμπεριλάβει όλα τα Κυπριακά ερευνητικά προγράμματα και εκδόσεις, καθώς και μια βιβλιοθήκη φύλαξης των προγραμμάτων αυτών. Κάτι τέτοιο θα συμπεριλάμβανε φυσικά και την έρευνα στον τομέα της δημόσιας υγείας.

Όσον αφορά ειδικά στην έρευνα στην δημόσια υγεία, τονίστηκε ότι υπάρχει μεγάλη έλλειψη στην Κύπρο επιδημιολογικών στατιστικών στοιχείων, ένας τομέας η οποία σταδιακά βελτιώνεται. Ιδιαίτερα δόθηκε έμφαση στο ότι η υποδομή για έρευνα στην υγεία και στην ιατρική είναι πολύ περιορισμένη, με αποτέλεσμα σε πολλές περιπτώσεις οι ερευνητές να είναι αναγκασμένοι να συνεργάζονται με εργαστήρια του εξωτερικού.

Η σημασία της εμπλοκής των Οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στην έρευνα στη δημόσια υγεία τονίστηκε σε μεγάλο βαθμό, καθώς δίνει ένα διαφορετικό οπτικό πεδίο στην προσέγγιση της υγείας και της θεραπείας από αυτό των επαγγελματιών υγείας. Οι εμπειρίες των ασθενών, οι διαφορετικές, λόγω κουλτούρας πεποιθήσεις των ασθενών και οι προσωπική τους προσέγγιση, θα μπορούσε να αποβεί προς όφελος τόσο των ασθενών, όσο και των επαγγελματιών υγείας.

Όσον αφορά το εθνικό θέμα συζήτησης, το οποίο επικεντρώθηκε στη νόσο του Αλτσχάιμερ, παρατηρήθηκε ότι μέχρι στιγμής στη Κύπρο η νόσος δεν έχει διερευνηθεί, παρόλο που ο πληθυσμός γηράσκει και το προσδόκιμο ζωής αυξάνεται. Είναι ένα θέμα που θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με ιδιαίτερη σοβαρότητα, τόσο από τους επαγγελματίες υγείας, όσο και από τους σχεδιαστές πολιτικής. Οι ερευνητικοί οργανισμοί που συμμετείχαν στο εργαστήριο αποφάσισαν να συνεργαστούν μελλοντικά στη συγγραφή ερευνητικών προτάσεων με την συμπερίληψη των ΟΚΠ που εμπλέκονται.

Συζητήθηκε παράλληλα η Ευρωπαϊκή διάσταση μέσα στο πλαίσιο των υφιστάμενων επιχορηγούμενων προγραμμάτων έρευνας στην υγεία. Τέλος συζητήθηκε η Ευρωπαϊκή

προοπτική και αποφασίστηκε ότι η Κύπρος θα αναλάβει πρωτοβουλία, μέσα από την Προεδρία της ΕΕ το 2012, τόσο με την περίληψη της νόσου του Αλτσχάιμερ στην Ημερήσια Διάταξη, όσο και με τη διοργάνωση ενός συνεδρίου.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ, ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

4.1 Συμπεράσματα

1. Είναι δύσκολο να εξασφαλιστεί η συμμετοχή των ΟΚΠ σε τέτοια Εργαστήρια χωρίς την εμπλοκή του Υπουργείου Υγείας. Είναι δύσκολο στους εθελοντές των οργανώσεων αυτών να πάρουν άδεια από τις εργασίες τους για να λάβουν μέρος τις καθημερινές
2. Η Έρευνα στην Κύπρο διέρχεται κρίση, η οποία είναι μέρος της ευρύτερης οικονομικής κρίσης που περνά η χώρα και η Ευρώπη γενικά.
3. Το εργαστήρι STEPS ήταν μια πολύ καλή ευκαιρία να έρθουν μαζί οι ερευνητικοί οργανισμοί, οι ΟΚΠ και τα αρμόδια κυβερνητικά τμήματα με σκοπό να εστιάσουν στη σημασία της συνεργασίας στην έρευνα στο τομέα της δημόσιας υγείας. Το εργαστήρι ανέδειξε την αξία της συμβολής της κοινωνίας των πολιτών στην έρευνα στον τομέα αυτό, αφού μπόρεσε να παράσχει στους ερευνητές νέες ιδέες για το τι χρειάζεται να ερευνηθεί.
4. Το εργαστήρι έδωσε στα άτομα που συμμετείχαν την ευκαιρία να εξοικειωθούν με τις ευκαιρίες χρηματοδότησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, κυρίως όσον αφορά τη συμμετοχή των ΟΚΠ στην έρευνα και ειδικά στην έρευνα στον τομέα της δημόσιας υγείας.
5. Η έρευνα στη δημόσια υγείας μπορεί να βοηθήσει τους επαγγελματίες υγείας να δουν την άποψη των ασθενών όσον αφορά την αντιμετώπιση της ασθένειας, έτσι ώστε να είναι σε θέση να κατανοήσουν καλύτερα τους ασθενείς και να καταστούν πιο ικανοί στην παροχή καλύτερης ποιότητας υπηρεσίας υγείας.
6. Όσον αφορά ειδικότερα στο Εθνικό Θέμα Δημόσιας Υγείας, η Νόσος του Αλτσχάιμερ θεωρείται ένα κύριο σημείο το οποίο πρέπει να αντιμετωπιστεί με προτεραιότητα από τα κράτη – μέλη της ΕΕ, κυρίως επειδή ο πληθυσμός της Ευρώπης γηράσκει και η συχνότητα των περιστατικών αυξάνεται.
7. Στην Κύπρο έγιναν μόνο δύο μικρής εμβέλειας έρευνες, μια δικοινοτική και μια για φροντιστές. Και τα δύο προγράμματα κατέδειξαν την αναγκαιότητα για περαιτέρω έρευνα στον τομέα αυτό.
8. Ο ΣΣΑΝΑ μαζί με την Πολυθεματική Επιτροπή για το Αλτσχάιμερ φέρουν το κύριο βάρος για τη στήριξη των ασθενών και των οικογενειών τους, καθώς και για τη διαφώτιση του κοινού.
9. Η Κύπρος θα συμπεριλάβει το θέμα του Αλτσχάιμερ ψηλά στην Ατζέντα της Προεδρίας της ΕΕ το 2012.
10. Το 2010 θα γίνει στην Κύπρο Ευρωπαϊκό Συνέδριο κάτω από την αιγίδα του

11. Τα άτομα που συμμετείχαν στο εργαστήριο συμφώνησαν να συνεργαστούν σε μελλοντικές έρευνες για τη νόσο του Αλτσχάιμερ με τη στήριξη του Υπουργείου Υγείας και του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας.

4.2 Εισηγήσεις

1. Υπάρχει η ανάγκη δημιουργίας μιας βάσης δεδομένων και μια βιβλιοθήκη έρευνας, τα οποία θα βοηθήσουν τόσο όσον αφορά τη συγκέντρωση όλης της υφιστάμενης πληροφόρησης για έρευνα που έγινε με τη συμμετοχή της Κύπρου σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Αυτό θα εξυπηρετούσε τόσο το κοινό, όσο και τον ακαδημαϊκό κόσμο, καθώς η βάση δεδομένων μπορεί να χρησιμοποιηθεί για σκοπούς υπόβαθρου, καθώς και για σκοπού αναφοράς σε μελλοντικές έρευνες. Μια τέτοια βάση δεδομένων θα περιλαμβάνει και έρευνες που έγιναν στον τομέα της δημόσιας υγείας.
2. Πιθανά μελλοντικά εργαστήρια στη Δημόσια Υγεία θα ήταν καλό να οργανώνονται σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας, αφού οι ΟΚΠ φαίνεται ότι ανταποκρίνονται με μεγαλύτερη ευκολία σε εκδηλώσεις που οργανώνει το Υπουργείο.
3. Υπάρχει ανάγκη διεξαγωγής περαιτέρω έρευνας στην Κύπρο, αφού υπάρχει κενό στην παροχή στατιστικών δεδομένων για πολλά θέματα δημόσιας υγείας και ασθενειών σε σύγκριση με άλλα κράτη – μέλη.
4. Σχετικά με τη νόσο του Αλτσχάιμερ, υπάρχει ανάγκη να διεξαχθεί έρευνα, τόσο σε όσον αφορά την επιδημιολογία της νόσου, όσο και ποιοτική έρευνα για τους φροντιστές και τις οικογένειες των ατόμων. Τα ευρήματα ερευνών μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για τον σχεδιασμό πολιτικής κάτω από το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για το Αλτσχάιμερ. Η επιδημιολογική έρευνα θα μπορέσει να δώσει ποσοτικά δεδομένα, ενώ η ποιοτική έρευνα θα καταδεικνύει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι οικογένειες και οι φροντιστές, σε σχέση με τη φροντίδα του ατόμου με Αλτσχάιμερ, καθώς και τις ανάγκες για εκπαίδευση και για εκστρατείες διαφώτισης. Το τελευταίο θα βοηθήσει σε μεγάλο βαθμό στον περιορισμό του κοινωνικού στίγματος και στην ώθηση των ατόμων να προβαίνουν για έγκαιρη διάγνωση για σκοπούς πρόληψης.
5. Υπάρχει ανάγκη εκσυγχρονισμού της νομοθεσίας όσον αφορά τα δικαιώματα των ατόμων με τη νόσο του Αλτσχάιμερ, τόσο όσον αφορά τη διαθήκη τους, όσο και για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων τους σαν ασθενείς.
6. Ανάγκη ίδρυσης νέων θεσμών για τη νόσο του Αλτσχάιμερ στην Κύπρο, που θα είναι σε θέση να προσφέρουν δι-επιστημονική στήριξη σε ασθενείς με τη νόσο του Αλτσχάιμερ, καθώς και πληροφορίες και έγκαιρη διαγνωστικές εξετάσεις για σκοπούς πρόληψης.

7. Η νόσος του Αλτσχάιμερ πρέπει να αντιμετωπιστεί σαν ένα θέμα Ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, αφού ο πληθυσμός της Ευρώπης γηράσκει και κατά συνέπεια τα ποσοστά αυξάνονται.

5. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

5.1. Πρόγραμμα Εργαστηρίου

48 Makarios Avenue, P.O. Box 24026, 1750 Nicosia Cyprus
tel: +357 22841074 fax: +357 222011807 email: info@rubsi.org - www.rubsi.org

Πρόγραμμα STEPS (Strengthening Engagement in Public Health Research)
Science in Society, Capacities, 7^ο Πρόγραμμα Πλαίσιο ΕΕ

Παρασκευή 19 Μαρτίου 2010
Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και
της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο

Διοργανωτής: RUBSI – Research Center in Behaviour and Social Issues

Πρόγραμμα:

9.30 Καλωσόρισμα

Δρ Κωνσταντίνος Ν. Φελλάς, Κοσμήτορας Σχολής Κοινωνικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, Εκτελεστικός Διευθυντής, RUBSI

9.40 Παρουσίαση των στόχων του προγράμματος STEPS και της Υφιστάμενης Κατάστασης στην έρευνα στον τομέα της Δημόσιας Υγείας στην Κύπρο

Χριστίνα Λοΐζου, Ανώτερη Ερευνήτρια RUBSI

10.00 Ο ρόλος των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στην έρευνα για τη δημόσια υγεία

Δρ Κωνσταντίνος Φελλάς

10.15 Διάλειμμα – Καφές

Ευρωπαϊκά Ερευνητικά Προγράμματα

10.40 Science in Society - 7^ο Πρόγραμμα Πλαίσιο

Ματθαίος Σπανός, Λειτουργός Α' Τομέας Ερευνητικής Υποδομής,
Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας

10.55 European Executive Agency for Health and Consumers

Έλενα Μακρυγιώργη, Εκπρόσωπος Υπουργείου Υγείας για τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα

11.10 Συζήτηση: «Αλτσχάιμερ, Τρίτη Ηλικία και Οικογένεια: Η περίπτωση της Κύπρου»

12.00 Αξιολόγηση Εργαστηρίου

12.15 Λήξη Εργασιών

5.2 Κατάλογος Συμμετασχόντων

Όνομα	Οργανισμός - Ιδιότητα	Email
Δρ Κωνσταντίνο Ν. Φελλάς, Κοινωνιολόγος	1. Κοσμήτορας Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών, Κοινωνικών Επιστημών και Νομικής Πανεπιστημίου Λευκωσίας 2. Εκτελεστικός Διευθυντής, RUBSI 3. Πρόεδρος του Συνδέσμου Κοινωνιολόγων Κύπρου	phellas.c@unic.ac.cy
Χριστίνα Λοΐζου, Κοινωνιολόγος	1. Ανώτερη Ερευνήτρια, RUBSI 2. Αντιπρόεδρος, Σύνδεσμος Κοινωνιολόγων Κύπρου	loizou.c@unic.ac.cy
Χριστιάνα Δίπλη, Ψυχολόγος	Ερευνήτρια, RUBSI	dipli.c@unic.ac.cy
Ελίνα Δημητριάδου, Ψυχολόγος	Ερευνήτρια, RUBSI	elinademetriadou87@gmail.com
Δρ Στέλλα Δημητρίου – Μισιαούλη, Παιδίατρος	Βουλευτής, Εκπρόσωπος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για την Υγεία	smisiaouli@parliament.cy
Κυρία Έλενα Μακρυγιώργη	Τομέας Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Υπουργείο Υγείας	emakrigiorgi@moh.gov.cy
Κυρία Παρασκευή Μάμα, Επαγγελματίας Υγείας	Πρώτη Λειτουργός Επισκεπτριών Υγείας, Υπουργείο Υγείας	pmama@moh.gov.cy
Δρ Γιάννης Καλακούτας, Ψυχίατρος	1. Διευθυντής Ψυχιατρικών Υπηρεσιών, Υπουργείο Υγείας 2. Πρόεδρος Διεπιστημονικής Επιτροπής για τη Νόσο του Αλτσχάιμερ	director.mhs@cytanet.com.cy
Κύριος Ματθαίος Σπανός	Λειτουργός Α, Τομέας Ερευνητικής Υποδομής, Τμήμα Προώθησης Έρευνας	mspanos@research.org.cy
Κυρία Νόνη Διάκου	Πρόεδρος Συνδέσμου Στήριξης Ατόμων με Αλτσχάιμερ	nonidiakou@yahoo.com
Κυρία Γιώτα Νικολάου	Γραμματέας Συνδέσμου Στήριξης Ατόμων με Αλτσχάιμερ	alzncyprus@cytanet.com.cy
Δρ Χριστιάνα Κούτα, Προσοντούχος Νοσηλεύτρια, Ειδική στην Προαγωγή Υγείας	1. Λέκτορας, Τμήμα Νοσηλευτικής, Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου 2. Μέλος του Δ.Σ. του Κυπριακού Συνδέσμου Οικογενειακού Προγραμματισμού	christiana.kouta@cut.ac.cy

Δρ Ευριδίκη Παπασταύρου, Προσοντούχος Νοσηλεύτρια	Λέκτορας, Τμήμα Νοσηλευτικής, Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου	e.papastavrou@cut.ac.cy
Κύριος Πανίκος Αργυρίδης	Πρόεδρος, Συμβούλιο Νεολαίας Κύπρου	president@cyc.org.cy

5.3 Οργανωτική Επιστροφή

1. Δρ Κωνσταντίνος Φελλάς, Εκτελεστικός Διευθυντής, RUBSI, **Διαχειριστής Εργαστηρίου**
2. Δρ Κώστας Κωνσταντίνου, Διευθυντής, RUBSI, **Οικονομική Διαχείριση**
3. Κα Χριστίνα Λοΐζου, Ανώτερη Ερευνήτρια, RUBSI, **Συντονίστρια**
4. Κα Νόνη Διάκου, Πρόεδρος, Σύνδεσμος Στήριξης Ατόμων με Αλτσχάιμερ, **Σύνδεσμος Επικοινωνίας**
5. Mrs Alexandra Attalides, Εκπρόσωπος Τύπου, Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο, **Υπεύθυνη για τα ΜΜΕ**

5.6 Περίληψη της αξιολόγησης

Το ερωτηματολόγιο Αξιολόγησης ζητούσε από τα άτομα που συμμετείχαν να εκφράσουν την άποψη τους για τα ακόλουθα:

- Η Κατανόηση των παρουσιάσεων
- Η Ροή της ατζέντας
- Οι Διευκολύνσεις χώρου
- Η Χρήση της Τεχνολογίας
- Η Σύνθεση της ομάδας
- Ο βαθμός στον οποίο το εργαστήριο κατάφερε να εξυπηρετήσει το στόχο της ανταλλαγής απόψεων ανάμεσα στους Ερευνητές, τις ΟΚΠ, τα αρμόδια κυβερνητικά τμήματα και τους Επαγγελματίες Υγείας για την έρευνα στη δημόσια υγεία
- Ο βαθμός στον οποίο το Εθνικό θέμα Δημόσιας Υγείας που επιλέχθηκε καλύφθηκε επαρκώς
- Ο βαθμός στον οποίο ένιωσαν ότι το Αλτσχάιμερ θα γίνει σημείο αναφοράς μετά τη συζήτηση του κατά το εργαστήριο
- Η Διάρκεια του εργαστηρίου
- Η γενική οργάνωση του εργαστηρίου
- Ο βαθμός στον οποίο το εργαστήριο κατάφερε να τους δώσει ερέθισμα για να εμπλακούν περαιτέρω στην έρευνα στον τομέα της δημόσιας υγείας.

Σε όλα τα πιο πάνω όλοι οι παρευρισκόμενοι απάντησαν ότι ήταν πολύ ικανοποιημένοι Το μόνο αρνητικό σχόλιο αφορούσε τις διευκολύνσεις στάθμευσης, κάτι πολύ σημαντικό στην Κύπρο, λόγω της ανεπάρκειας της δημόσιας συγκοινωνίας